

Adresseliste

Deres ref:

Vår ref:

Sted: Trondheim

Dato: 15.07.2005

Ny informasjon fra Jervprosjektet – 02.2005

I dette infobrevet kan du finne stoff om merking av jerv i år, resultater fra det første internasjonale jervsymposiet i Sverige, undersøkelsen 'Valg av hi hos jerv' og ikke minst om 'KOFF – og livet under snøen', en ny barnebok om jerv!

Du kan finne generell informasjon om jervprosjektets infobrev på siste side av dette infobrevet.

Merking av jerv våren 2005

I løpet av våren 2005 ble det fanget 1 hannjerv, 5 tisper og 13 valper

I løpet av de to siste ukene av april og første uke i mai 2005 ble det fanget og merket totalt 19 jerver. Samtlige av disse (tisper, hannjerv og valper), ble fanget på dagleier etter de hadde forlatt primærhiet. Det ble tatt vevsprøver av 13 valper som også ble ID-merket med microchip. I tillegg ble 5 voksne tisper og en hannjerv utstyrt med radiosendere. I den østlige delen av studieområdet ble det merket familiegrupper i Steinfjellet-området (Rendalen kommune), Forollhogna (Tynset kommune), og to valper i Tyllidalen-området (Tynset kommune). I den vestlige delen av studieområdet (Snøhetta) ble det merket familiegrupper i Hjerkin Skytefelt

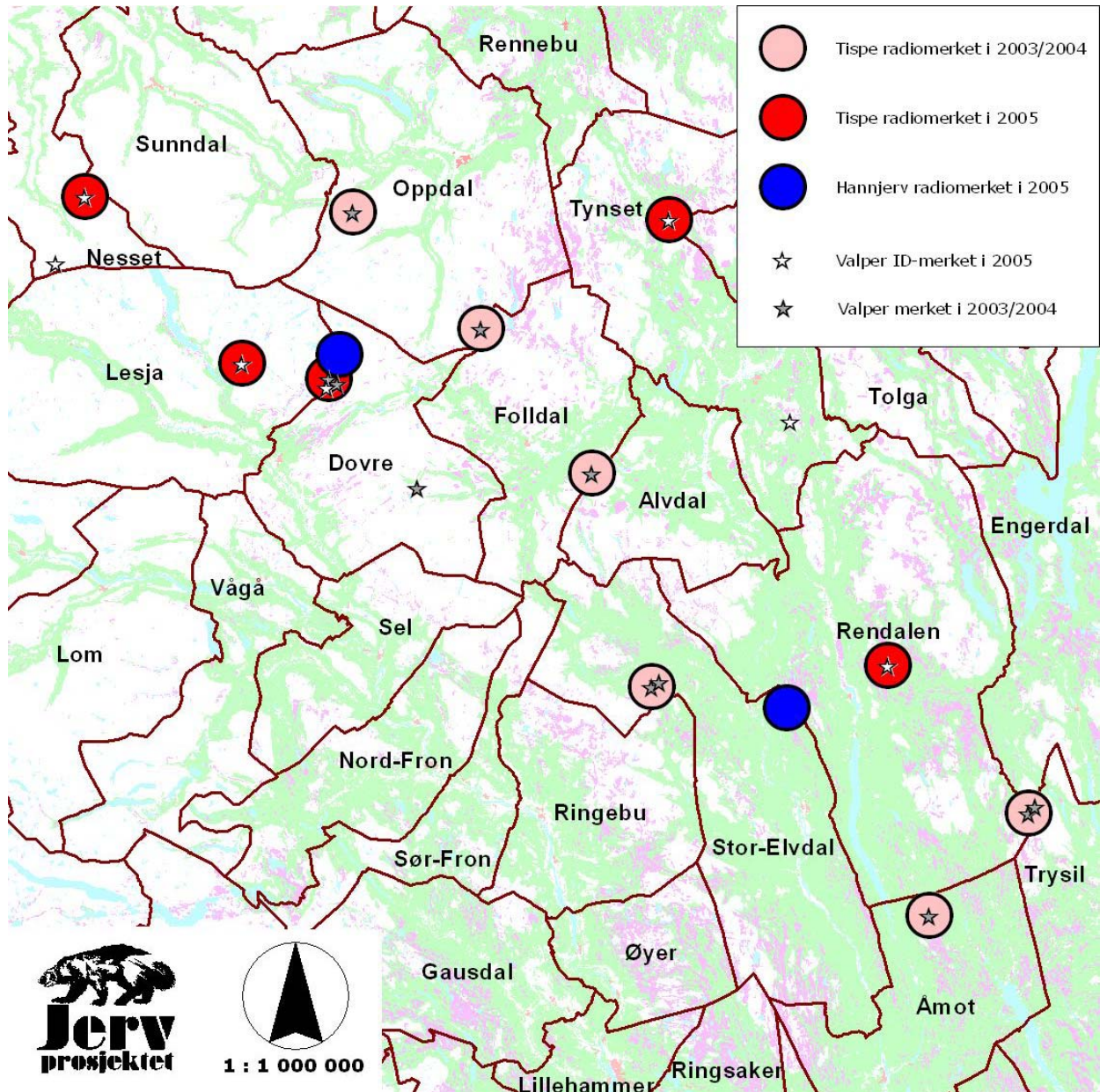
(Lesja kommune), øst for Gautsjøen (Lesja kommune), nord for Eikesdalen (Neset kommune) og to valper ble ID-merket sør for Eikesdalen (Neset kommune). Se Tabell 1 og Figur 1 for en oversikt over fangstresultatene. Tispa i Hjerkinnskytefeltet var merket fra før og ble i denne omgang kun utstyrt med en ny GPS-sender. Opptak av merkingen av familiegruppen og hannjerven i Hjerkinnskytefeltet ble gjort av TV2 og skal bli vist på fjernsyn i løpet av vinteren.

I 2004 endret vi rutinene i forhold til tidspunkt jervvalpene blir merket med radiosendere. Dette blir utført i juni med hjelp av helikopter i stedet for i april/mai som tidligere. Den viktigste grunnen for å endre rutinene er å redusere risikoen for uhell når valpene er små og mest følsomme. I juni har valpene vokst til 60 % av voksenvekt. I tillegg har vi da allerede en full oversikt over hvor ynglingene er og kan velge de dyrene som best passer målsettingene i prosjektet. I år prioriterte vi radiomerking av valpene i Dovrefjell-området i forbindelse med tap av sau hos jerv. To hannvalper i Lesja/Dovre-området ble utstyrt med implanterte VHF-radiosendere. På samme tidspunkt var det også aktuelt å gjenfange ei allerede merket tispe for å utstyre den med en ny GPS-sender som hadde falt av tidligere.

Tabell 1. Fangst og merking av jerv i Sør-Norge 2005.

Område	# dyr	Voksen (radiomerket)	Valper (radiomerket)	Valper (kun DNA-prøve)
Hjerkinnskytefeltet	4	2 (♀+♂) + GPS	2(♂+♂)	
øst for Gautsjøen	3	1 (♀) + GPS		2 (♀+♂)
sør for Eikesdalen	2			2 (♂+♂)
nord for Eikesdalen	3	1 (♀) + GPS		2(♀+♂)
Forollhogna	2	1 (♀) + GPS		1 (♂)
Steinfjellet	3	1 (♀) + GPS		2(♀+♀)
Tylldalen	2			2(♀+♀)
TOTAL	19	6	2	11

Figur 1. Oversikt av fangst og merket jerver i Sør-Norge 2005.

Verdens første jervsymposium ble en stor suksess

Det var stor interesse for verdens første internasjonale jervsymposium som ble arrangert i Jokkmokk i Nord-Sverige 13-15 juni. Nærmere 170 deltakere fra mer enn 10 ulike land deltok i det tre dager lange symposiet. Det ble holdt mer enn 50 foredrag og presentert et 20-talls postere - alt sammen om jerv.

I tillegg til stor deltagelse fra Nord-Amerika var det også med forskere fra Russland og Kina som presenterte status for jerven i den Eurasiske delen av dens utbredelsesområde. Jervprosjektet presenterte til sammen sju foredrag. Symposiet viste at Norge og Sverige ligger helt i front i forsknings- og overvåkingssammenheng på jerv. Nord-amerikanske, russiske og kinesiske forskere var tydelig imponert over hvor mye kunnskap som har kommet fram

gjennom den Skandinaviske jervforskningen i løpet av de siste årene. Dette gjaldt spesielt metoder for å overvåke bestandene, arbeid med genetikk og forskning innen jervens adferdsøkologi.

Symposiet (www.wolverinesymposium2005.se) ble arrangert av det svenske jervprosjektet i samarbeid med det norske jervprosjektet og nordamerikanske forskere og forvaltere. I etterkant av symposiet ble det gjennomført en workshop i Årrenjarka ved foten av Sarek nasjonalpark. Her ble et 50-talls forskere og forvaltere fra hele verden enige om å utarbeide en verdensomfattende aksjonsplan for jerv under IUCN (Verdens naturvernunion – www.iucn.org) med tilhørende internettbasert jervinformasjon.

Valg av hi hos jerv

I år skal Jervprosjektet undersøke kjente hiplasser av jerv i Sør-Norge. Undersøkelsen fokuserer på hvilke habitatkjenner tegn som bestemmer valg av hiplasse hos jerv. Jerven ser ut til å være følsom den tida tisper er i hi. Derfor er kvaliteten av disse områdene sannsynligvis en viktig faktor i forhold til yngling. Hiplasser kan finnes i forskjellig terreng, men valg av bratte skråninger er dominerende. Det er indikasjoner på at småskalaforhold avgjør valg av hiplasse. For å forstå mer om hva som bestemmer valg av hiplasse og en vellykket reproduksjon, vil småskalainformasjon i tilknytning til kjente hiplasser i Sør-Norge bli registrert og deretter analysert. På hvilket romlige nivå tisper velger hiplasser får spesiell vekt i denne undersøkelsen. Undersøkelsen blir gjennomført av en hovedfagsstudent. Feltarbeidet knyttet til hovedoppgaven skal utføres sommeren 2005. Deretter skal analysene og rapporteringen ferdigstilles i løpet av høsten 2005.

Koff – og livet under snøen. En ny barnebok om jerv!

Arild Landa skrevet en barnebok om jerven ”*Koff – og livet under snøen*”. Boka er skrevet som en høytlesningsbok for barn i alderen 5 – 10 år. Den tar utgangspunkt i en jervevalp og hans familie. Historien er spunnet omkring både fantasi og realistiske hendelser i perioden jervene er i hi. Bokas formål er å formidle kunnskap om jerv og andre dyr i fjellet. Kunnskapsformidlingen er forsøkt ballansert og innspunnet i en spennende historie slik at boka ikke skal bli for faktatung. Til slutt i boka er det listet faktainformasjon om jerv med tilknytning til historien i boka, samt et kart som viser utbredelsen til jerv i Sverige, Norge og Finland. Kunstmaler Elling Reitan har laget illustrasjoner til boka. Boka markedsføres og distribueres via Nidaros forlag (www.nidaros.no) og er foreløpig lagt ut for salg hos forskjellige nasjonalparksentra.

Følgende aktiviteter er planlagt i løpet av sommeren og høsten:

- Oppfølging av radiomerkede dyr spesielt i forbindelse med tap av sau forårsaket av jerv. Dette skal gjøres ved hjelp av GPS-sendere på ynglende tisper og tapsdokumentasjon i områdene.
- Registrering av småskalainformasjon i tilknytning til kjente hiplasser i Sør-Norge.

Generelt om info fra jervprosjektet

Infobrev fra prosjektet sendes ut etter adresseliste og omfatter 275 personer og/eller institusjoner. Hensikten er at flest mulig interesserte skal få informasjon fra prosjektet. Mange mottar infobrevet som pdf-fil via e-post. For å lese pdf-format trengs et program som heter Acrobat Reader. Dette programmet kan lastes gratis ned via nettadressen: www.adobe.no. Dersom det er personer som mottar dette infobrevet som ikke ønsker det, eller som i stedet ønsker det tilsendt pr. e-post, vennligst gi beskjed om dette. Gi også beskjed om personer eller institusjoner som ønsker å motta informasjonen, men som ikke gjør det pr. i dag.

Informasjonsavdelingen ved NINA vil sende ut dette infobrevet til media etter at dere har mottatt det.

Videre informasjon fra prosjektet

Du finner kopier av alle infobrev, publikasjoner og andre resultater fra jervprosjektet på <http://nidaros.nina.no/> (se forskning på jerv). Nettsiden www.jerv.info gir en direkte og lettere tilgang til den samme informasjonen.

Med vennlig hilsen

Arild Landa / Prosjektleder

Roy Andersen / Feltkoordinator

Roel May / Stipendiat

Jiska van Dijk / Stipendiat